

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIII. Quatuor oraturo monita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

alia ferè auditur musica, quam illa miserabilis, ah, heu, heu, oh, oh! Nosocomus est ad mensam illius hypocausti sedeat, & florabiles illas voces audiat, non tamen se loco movet, non surgit, illud animo volvens: Iam assueverunt aures meae huic musicae, nec manum hae quiritationes petunt: Quod si aegrotorum aliquis clamare incipiat, *Invate, obsecro, invate*; tunc loco surgit, & ad aegrum accurrit, auxiliarem manum commodaturus. Haud aliter Deus nobiscum agit: nos hominuli miseri, dum vivimus, in nosocomio sumus variis afflicti morbis, variis pressi ærumnis, diversis ingemiscientes cladibus plurimum laboramus. Hinc gemitus & suspiria, hinc preces & obsecrationes multae, sed non aequè multi clamores audiuntur. Paratus est Deus velut nosocomus accurrere & auxiliari, sed non cuiusvis vocibus movetur, non quasvis exaudit preces: clamoribus, hoc est, valde seriis ac fervidis precationibus ad opem ferendam persuadetur. Ergo contende vocem, clama, mi aeger, clama, & juvaberis.

Publicanus autem exauditus. Luc. c. 18. v. 13.

Thren. c. 2. vers. 19.

Psal. 92. v. 3.

At verò Publicanus, ut verbis Augustini loquamur, poenas de seipso exigebat, propterea Deus confitentem parcebat. Nam *pectus suum percutiebat*, clamabat in toto corde suo. Atque hic serius est orandi modus: Clamemus in toto corde nostro, & effundamus sicut aquam cor nostrum ante conspectum Domini. Ita haud dubiè David, ita Daniel, ita Iudith, ita Susanna, ita tot alii orarunt; clamarunt in toto corde suo. Qui inter nos ore compresso muginatur & mussat, eum ut in mores delinquentem corripimus hac voce: Clarius, clarius; pande os. Tu verò pande cor, quisquis oras, nec oras seridè; vociferate, & clama in toto corde tuo, & inflammabit Dominus super sacrificium tuum. Fervor devotionis est animae lingua, sine hac muta est anima.

Hebraeus Rex David: *Eleverunt*, inquit, *flumina vocem suam*. Res creatæ omnes modo, quo possunt, clamant, & laudant Deum. Nos homines rationis compotes, non patiamur, obsecro, nos clamando vinci, clamemus in toto corde nostro. Cum hominibus subinde fabulari licet: colloquium cum Deo, negotiorum summum est, cum curâ semper & seridè instituendum. Hinc rectè dixit Hieronymus: *Malo unum psalmum cum hilaritate mentis decantare, quam totum psalterium cum torpore, fastidio, & acedia.*

CAPVT XIII.

Quatuor oraturæ monita.

Exod. c. 8. v. 22.

Ibid. v. 21.

Novem monita ut quis possit

Deus olim ut rem grandem pollicitus: *Faciam*, inquit, *mirabilem in die illâ terram Gessen, in qua populus meus est, ut non sint ibi muscæ.* Contrâ minatur toti *Egypto: Immittam in te omne genus muscarum, & implebuntur domus Ægyptiorum muscis diversis generis.* Exiguam & vile animalculum muscæ, sed grande fuit ac miserabile supplicium à muscis ita cruciari.

Qui orat, & cogitationibus vagis non singulari studio repugnat, miser est Ægyptius, de quo verissimè dicatur: *Impleta est domus illius muscis diversis generis.*

Qui verò eâ orant animi contentione, ut tumultuanti cogitationum turba pro viribus resistant, mentemque ad Deum ardentem erigant, hi sanè inter Ægyptios idololatrias non numerandi veniunt, è populo Dei sunt, in domibus eorum muscæ non sunt. Atque hinc, quales sint, noscuntur. Facta est mirabilis terra Gessen, ut non sint ibi muscæ.

De hoc muscarum examine coercendo hactenus locuti sumus. Nunc porrò tam hoc quam sequenti capite præceptiones seu monita novem subiiciemus illis perpendenda, qui suum cum Deo spiritum cupiunt

conjugere; qui conantur, ut supra demonstratum est, in toto corde suo clamare.

§. I.

Monitum primum: *Oratio inambulans & vaga, sterilis est labor.* Veniâ tuâ, mi homo, quaesierim ex te, cum cubiculum aut templum ingrederis, quid facere cogitas? Orare, inquis: Ergo rectè ora. Hæc agendi norma, si in ullo negotio, in isthoc certè valeat: Quod facere vis, fac bene. Nam oratio tam serenis & incustodita nihil impetrat, imò nec oratio quidem est, sed vanus & inanis sermo, flumen verborum, sed non pisculentum. Qui sic orat, Deum potius irridet, quam ut laudet. Quod Basiliius Magnus astruens: *Dirivum auxilium*, inquit, *est implorandum non remisse, nec mente huc vel illuc evagante: talis enim non solum non impetrabit quod petit, sed Deum magis irritabit.* Aliquam ejus causam subiiciens Bonaventura: *Valde indecens est*, ait, *ut quis cum Deo loquatur ore, & aliud meditetur corde. Non afficitur erga Deum, qui aliud cogitat, aliud loquitur.* Quid talis oratio impetret, quæ nec quidem rogare novit? *Siracides ad architecturam respiciens: Unus edificans*, ait, *& unus destruens, quid eis prodest nisi labor?* Haud aliter, si ædificet lingua, cor destruat, labor est sterilissimus. Hoc igitur versetur in corde, quod profertur ab ore.

Monitum secundum: *Oratio vaga & inambulans, non sterilis tantum, sed & noxius labor.* Ejuscemodi namque oratio non solum nihil impetrat, sed & nocumentum adfert. Augustino teste, Oratio iusti clavis est cæli ascendit precatio, & descendit Dei miseratio. Hanc autem cæli clavem pravè detorqueat, quisquis orat, in terim tamen quid oret, ipsemet ignorat. Vnde triplex oranti damnus: seram destruxit, clavem fregit, locum non aperuit: Ita profusus, qui animo in oratione tam vagus fuit, tempus perdidit, Deum offendit, cælum non referavit. Pulcherrimè dixit & verissimè Augustinus: Oratio oranti est præsidium, Deo sacrificium, dæmoni flagellum. Quod si nullus sit orantis ardor, nulla attentio, vertamus, & cantemus: Oratio oranti est nocumentum, Deo ludibrium, dæmoni gaudium.

Importuni profectò & miseri locutores sunt, qui garrunt, & blaterant ut ebrii, aut ut irati, aut etiam ut lymphatici & insani. Ebrius lingua illi udo est; hinc verba lapsantia merguntur luto. Iratis lingua felle ac veneno natat; hinc verba virulenta mortem propinant. Lingua phreneticis in igne est: hinc verba furiosa volant & flamma. Esti ebrius, iratus, fanaticus toto die loquantur; nihil promovent, quò enim diutius garrunt, tantò minus proficiunt. Talis omnino est, qui ignorat, quid orando dicat: temulentus, fremebundus, rabiosus, fabulator est, & tamen audet coram summo Rege verba facere; quò plus loquitur, plus offendit; lingua illius fel & ignem vomit. Nec placere potest tam insolens inutilitas.

Oseas Israël ruinam deslens: *Lappa*, inquit, *in tabernaculo eorum; sacrificium eorum quasi panis lugentium; omnes qui comedent eum, contaminabuntur.* Panis lugentium, panis sordidus, cinere sparsus, & obductus est. Nauseat Deus tam immudos panes. Sed & illud Prophetæ perpendendum: *Lappa in tabernaculo eorum.* Lappa hamatum lolii genus est, vestibus adhærens. Homo ad preces imparatus, alia omnia quam quod facit, cogitans, hamatis vepribus, tribulis & lappis plenus est; Deum nihilominus ad colloquium audet evocare. Non placet iram hæc oratio, sed provocat. Oratio incustodita labor noxius.

§. IV.

Monitum tertium: *Orare maxima hominis est dignitas.* Hominem Deus honore summo afficit, cum illum

cum Deo spiritum conjugere.

1. Monitum

Basil. serm. cujus in sermone est, in sermone ad viti perfectam, de orando Deo: post modum, Bonavent. l. de perf. vita c. 13. Eccl. c. 34. v. 28.

2. Monitum

Chryst. serm. 2. de Ebriis. Clavis cæli sermo est, in sermone mi. Inbet enim & claudunt calum, ut possimodum & aperiant.

Osea c. 9. v. 4. & 6.

Osea c. 9. v. 6.

3. Monitum

illum & quoties & quamdiu vult, secum colloqui permitit. Ingre diamur aulas, obsecro, & obstupescemus tantum argenti & auri effundi ad propitias Principu aures impetrandas. Quandoque non hebdomades solum sed menses, sed & annos totos expectandum est, cum Principis conclave & aures patent orationem aduro. Ad Deum immensa Majestatis Dominum omni hora, momentis omnibus patet aditus. Rex caeli nunquam non propitias & vacivas habet aures. Importunitatis hic nemo insimulatur. Grator est, qui frequenter, & importunior. Adeste terrae vermliculi, prorepite scarabaeoli, accurrite hominuculi miselli; liberrimum vobis est cum conditore vestro colloquium. Nec est, quod vel causae vestrae vel facultiae quidquam diffidatis: quod simpliciter orabatis, hoc melius, modò non frigeat, aut exeret oratio vestra: modò eum, quem rogatis, ex oculis non vestra sponte amittatis. Casiodorus id asserens: Ad penetralia iudicis, ait, precator admittitur, & nullus inde respuitur, nisi qui tepidus invenitur.

Chryl. 10. 5. l. 2. de orat. do Dio. m. hi pag. 591. Chryl. 10. 2. 2. hom. de fide Anna, ante med. mibi pag. 491. Chryl. 10. 2. 2. hom. 1. 3. in c. 5. Martia mibi pag. 737. De Cistis, oculis, mar. superius. Orare comone est Angelis & hominibus. Chryl. 10. 2. 2. hom. 1. 3. in c. 5. Martia mibi pag. 737. De Cistis, oculis, mar. superius. Orare, seu loqui cum Deo summae non solum utilitatis, sed & dignitatis est. De v s olim cum Mose locuturus, quantum ceremoniarum & morae voluit praemitti? Speclabat Moses ardentem rubrum & accedere festinabat, sed repressus audit: Ne appropies huic, sive calcamentum de pedibus tuis, locus enim in quo stas, terra sancta est. Et abscondit Moses faciem suam, non enim audebat aspicere contra Deum. Cum tamen Angelus tantum cum Mose sit locutus, Dei autem nomen pra se tulit, quia personam Dei sustinebat. Nos autem sine ceremoniis, & sine morae, quocumque volumus momento, cum Deo loquimur. Orare summa hominis est dignitas.

§. III.

Monitum quartum: Enunciata priscorum Patrum expendenda. Quid, quae, sapius, quid gravius & constantius sanctissimi scriptores inculcarunt orationem attentam. Ex omni sanctorum Patrum nu-

A more, tres solum hic sisto: Augustinum, Chryl. stomum, Bernardum. Augustinus ad excitandum se- gniter orantium torporem: Menti, ait, Languescent in orando, & in novitate conversionis ferventer orant, postea languide, postea frigide, postea negligent. Quasi securi sunt. Vigilat hostis, dormis tu? Ergo non desiciamus in oratione. Ille quod concessus est, etsi differt, non aufert. Securi de pollicitatione ipsius non desiciamus orando, & hoc ex beneficio ipsius est. Propterea dixit: Benedictus Deus meus, qui non amovit deprecationem meam, & misericordiam suam a me. Cum videris non a te amotam deprecationem tuam, securus esto, quia non est a te amota misericordia eius. Quamdiu ergo hic sumus, hoc rogemus Deum, ut non a nobis amoveat deprecationem nostram, & misericordiam suam; id est, ut perseveranter oremus, & perseveranter mereamur.

Non est locus, ubi non sit Deus. Cum autem oras, clamas non voce, sed mente. Nam & tacentes exaudit Deus; nec quaeritur locus, sed sensus, sed spiritus. Hieremias in carcere confortatur. Daniel inter leones exultat. Tres pueri in flammatarum medio tripudiant. Iob nudus & ulcerosus in sterquilino triumphat. Isaias Deum in atrocissimo supplicio laudat. Stephanus Dei filium inter saxorum nimbos prospectat. Paradisum in cruce latro impetrat. Non est locus, ubi non sit Deus. Benedicamus igitur Dominum, in omni loco, & in omni tempore.

Chryl. 10. 2. 2. hom. de fide Anna, ante med. mibi pag. 491. Idem Constantinopolitanus praesul: Iubet Christus, inquit, ut anima interiori ingrediatur intellectum, quando orat, ut nihil cogitet, nisi de quo orat, & quem orat, ut claudat ostium sensus sui carnalis, ut omnes cogitationes carnales, & sollicitudines foras excludat. Si autem orans de carnalibus rebus cogitaverit, non introiit in interioriorem intellectum; nec clausit ostium: & ided tacide cum cogitationibus superfluis anima loquens, orationis perdit tempus & fructum. Secundum hoc & illud superius intelligi potest: In media enim synagoga orat, qui in medio multitudinis malorum cogitationum orat, undique mundabilibus sollicitudinibus circumdatus. Quando enim orans cogitat de uxore, de filio, de mancipio, de domo, de possessionibus, de pecoribus, de militia, de lucro, de capis, aliis quae sunt innumerabilia, quae super cor incaute orantis ascendunt, nonne tibi videtur haec synagoga malorum? omnes enim ista varia species cogitationum, diversi sunt immundi spiritus. Quomodo ergo non in media synagoga orat anima tua, quando tot scum immundos spiritus habuerit spectatores & colloquentes?

Idem ha. 17. in Matth. mibi pag. 1037. Haec a se dicta Chryl. stomum explicatissime confirmans: Tu, inquit, non audis orationem tuam, & Dominus non vult audire precem tuam? Flexi, inquit, genua. Cur vasti quidem genua intus, sed mens tua foris prius vagabatur. Corpus tuum intus, sed sensus foris, os quidem loquebatur, sed mens usuris cogitabat; possessionem redditus supponebat, descriptiones domorum videbat, amicorum verba volebat, negligentias intuebatur simulorum, parastorum urbanitates videbat, mulierum speciem considerabat. Diabolus enim, cum sit astutus, scit, quoniam in tempore orationis grandia postulat. Hinc cum ad orationem venimus, cogitationum nos opprimunt nubes, ut nos avocent, & sine fructu efficiant. Tabia solummodo moventur, mens autem sine fructu est, & aures eius surda sunt.

Bernardus

Bernardus cum Chrysoſtomo ad idem inſtitutum collineans: *Vbicunque, ait, fueris, intra te metipſum ora. Si fueris ab oratorio, noli quærere locum, quoniam tu ipſe locus es. Si fueris in lecto, aut in alio loco, ora; & ibi eſt templum. Frequenter orandum, & flexo corpore mens eſt erigenda ad Deum. Sicut enim nullum eſt momentum, quo homo non debet eſſe, momentum, quo eum præſentem non habeat in memoria.*

Sed eſt nonnemo, qui conqueratur cum Bernardo, dicatque: *Nihil eſt in me corde meo fugacius; quod quotiens me deſerit, & per pravos cogitationes diſſiuit, totiens Deum offendit. Cor meum, cor vanum, vagum & inſtabile, dum ſuo ducitur arbitrio, & divino caret conſilio, in ſeipſo non poteſt conſiſtere, ſed omni mobili mobilis per infinita diſtrahitur, & hæc atque illæc per innumera diſcurſit. Et dum per diſſerſa requiem quærit, non invenit, ſed in labore miſerum, à requie vacuum manet: ſibi non concordat, à ſe diſſonat, à ſe reſilit, voluntates alternat, conſilia mutat: edificat nova, deſtruit vetera, deſtructa reedificat, eadem iterum atque iterum alio & alio modo mutat & ordinat, quia vult, & non vult, & nunquam in eodem ſtatu permanet.*

Ergo cubiculum tuum iatra, mentem erige, corpus deprime, & ora patem tuum in abſcondito: orationi iunge meditationem; nam per orationem illuminatur meditatio, & in meditatione exardeſcit oratio. Quid enim homini prodeſt, ſi per meditationem, que agenda ſunt, videat, niſi orationis auxilio, & Dei gratiâ ad ea obrivenda convaleſcat? Non autem rectè oras, ſi præter Deum aliquid quæras, quoniam in ipſo ſunt omnia. Ibi remedia vulnerum, ibi ſubſidia neceſſitatum, ibi denique quicquid accipere vel habere hominibus expedit, quicquid decet, quicquid oportet. Hæc præſcorum Patrum monita ſunt. Sed omnia hæc unicâ Chryſoſtomi voculâ conſignamus. Os illud aureum in Liturgiâ ſua populum attentionis commonefaciens, vocem hanc unicam pro veteri ritu proclamabat, *Attendamus.* Hoſtis orationem turbaturus vigilat, & nos dormimus? *Attendamus.*

CAPVT XIV.

Alia quinque monita prioribus connexa.

Discipulus Domini Iacobus, modum precandi præcellentiſſimum ſuggerit his omnino verbis: *Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis.* Sed ſunt nonnulla, quæ nos remorentur. Homo deformis, quod ſpeculo eſt vicinior, eò etiam eſt deformior. Speculum enim ſine fuco verax ſuam cuique deformitatem aut formam liberrimè repræſentat. Ita nos deformitati noſtræ malè metuimus, ne ſi Deo totius univerſi ſpeculo propinquemus, tantò appareamus fœdiores, tantò ſumus Deo propiores. Nec ignoramus, tantò evidentiorẽ eſſe indocti hominis infantiam, tantò is cum viro egregiè docto diutiùs agit: Ita homo ipſa infantia, tantò apparet ſtultior, tantò divinæ ſapientiæ fit propinquior. Eam ob cauſam Mathoiſ abbas, Pelagio teſte, dicere ſolebat: *Quantum homo Deo appropinqua verit, tantum ſe peccatorem videbit.*

Ideo Iſaias vates cum dixiſſet: *Vidi Dominum ſedentem ſuper ſolum excelſum.* Mox addidit: *Vir polluſ labiſ ego ſum.* Neque cameli hanc ſpeculorum candidam reprehensionem ignorant, ideo aquas pellucidas ægerrimè ingrediuntur, ne aquæ limpida planities gibbam animalis deformitatem monſtret: ita nos impuri Deum ſanctitatis fontem refugimus.

Sed contrà hortatur nos vates regius, & ſuaviter impellens: *Accedite, inquit, ad eum, & illuminamini: Et facies veſtræ non conſumentur.* Audete, & Deum prece ſupplicii accedite; non ſolum vus humaniter excipiet, ſed & oculorum nebulas abſterget. Sola-

atio res erit & gaudio. *Accedite, & illuminamini. Accedite, operæ non pœnitebit: Hoc ſpeculum tantò vos formioſiores faciet & lætiores, quantò habebit viciniores.*

Capite ſuperiori expoſuimus quatuor documenta, quæ impellant & urgeant, ut accedamus, & appropinquemus Deo. Nunc alia quinque prioribus connexa ſubjungemus.

§. II.

Monitum quintum. *Ardor ſanctorum hominum omnium, & in omnibus ſingulare orandi ſtudium admiraberis. Quàm vigilans & ſerius in orando de ſeipſo David enunat: Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo.* Eorum qui ardent precati ſunt, catalogo hic texere, infinita ſit operæ. Nos ignotiores nominabimus. Vir ſanctus Iſaac, tres dies, totidẽque noctes continuis precibus exegit. Hunc virum beatus Gregorius laudans: *Quem, inquit, multi noſtrum noverrunt.* Idem cum Iſaaco ſecit Siſinnius Abbas, qui tri-

duum totum perpetuatis precibus occupavit: quo quidem tempore nunquam ſedit. Beatus Reinerus, voluntario quidem ſe damnans carcere, quæ tamen animi ſalutem ſpectant cum iſis, qui ad ſe venientibus, ſedulo tractabat; carnis nunquam veſcebatur, ſingulis diebus Veneris pane ſolo & aqua inciam ſolrabat, quovis dominico & feſto die, cæleſti pane reſcifici volebat, lorica nudo peçtori appreſſam aſſidue geſtabat, nunquam niſi aſſerj, aut nudæ humo indormiebat. Vir iſte, ad rigidam vitæ, quotidie trecentis toto corpore in terram projectus orabat. Obit demum Olnaburgi, anno milleſimo, ducentefimo trigefimo ſeptimo, ubi annis viginti duobus latuit inclufus. Beatus Apollonius, Palladio & Rufino teſtibus, in Thebaide quingentos Monachos velut Provincialis præſes gubernavit. Hic vir centies interdiu & centies noctu, ſubmiſſis ſemper genibus oravit. Arſenius omni Sabbatho ad cadentem ſolis curſum, ad ejuſdem reditum in oratione perſiſtit. Taceo alios innumeros, qui orando vim omnem diaboli eliferunt.

Narrat Ioannes Subdiaconus à Iuliano apoſtata Imperatore, cum in Perſas moveret, diabolum loco tabellarii in occidentem miſiſſum explorandis rebus. Verùm aliger hic nuntius decem diebus hæſit, & iter ſuum expedire nequirit. Moram precibus inſecit Publii Monachus, qui, ut Chriſtianis laborantibus ſubveniret, diebus noctibusque decem pœnè continuis clamavit ad Deum. Ita rediit ex Orco tabellarius, conatu irrito, effectu nullo: nec negavit importuniſſimis clamoribus neſcio cuius homuncionis ſe impeditum. Huic Iulianus in reditu caput æterendum minatus eſt, ipſe ſuum paulò poſt amiſit.

Ardens & conſtans orandi ſtudium in Sanctis omnibus videre eſt. Hinc Chryſoſtomus liberè pronuntians: *Cum, inquit, videro quempiam non amantem orandi ſtudium, nec huius rei fervidâ vehementique curâ teneri, continuo mihi palam eſt, eum nihil egregiè dotis in animo poſſidere.* Rurſus ubi quem conſpexero, inſatiabiliter ad hærentem cultui divino, idque in ſummis damnis numerantem, ſi non continenter oraverit, coniecto talem omnĩ virtutis firmum eſſe meditatorem ac Dei templum.

Quisquis non orat Deum, nec diurno colloquio cupit aſſidue fruï, is mortuus eſt, & vitæ carens, expertusque ſane mentis. Quemadmodum enim corpus hoc noſtrum, ſi non adſit anima, proſectò mortuum eſt ac ſetidum: ſic anima niſi ſeipſam incitet ad orandam, mortua eſt, & graviter olens. Interioris hominis vita, oratio. Hanc ob cauſam nemo ſanctorum hominum fuit, qui non totum animum, omnẽque curam ad orandi ſtudium adjunxit.

Quo

Bern lib. de anima c. 6. mibi pag. 106. Ibid. cap. 7. Et de modo orandi pag. 1131. Et ſerm. 86. utatur, vel fruatur Dei bonitate & miſericordiâ, ſic nullum & ultim. in Char. ſuo.

Idem ibid. l. de anima c. 9. de inſtabilitate cordis humani pag. 1057.

Iob. c. 14. v. 3. Chryſoſt. in Liturgiâ mibi pag. 1178.

Iac. c. 4. verſ. 8.

Pellag. li. bello 13. n. 28.

Iſai. c. 6. v. 1. & 5.

Pſal. 33. v. 6.

Quinque alia monita quibus impelluntur ad accedendum Deo. i. Monitum.

Greg. lib. 3. Dial. c. 14.

Ruffin. de vita c. 11. Pallad. c. 52.

Ioan. Subdiacon. lib. 2. c. 1.

Chryſoſt. l. 1. de oratione ad Deum, mibi pag. 588.

Anima ſine oratione mortua eſt, & graviter olens.